

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Lectio 7. De tertio Christi & Satanæ certamine: Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me &c., Ostendit illi omnia regna mundi, &c. Tunc reliquis eum Diabolus, & Angeli accesserunt &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

monstruosis appellationibus conculcanda signatur, inquit S. Bernardus.

Satanam imitatur hareticus Non ab similitudine hareticos docet in patrociniis erroris sui sacram scripturam allegare, vel pessime interpretari, vel deturcatam, vel corruptam. De hac re vide quae dixi Horti Pastor. tom. 1. tract. 1. lect. 5. & tom. 3. tract. 3. lect. 1. circa medium.

Quis Deum tentare dicatur. Ceterum Clarissimus Dominus falsas de Scriptura diaboli sagittas, veris Scripturae frangi clypeis ostendit: inquit Hieronymus, ideoque respondet: *Scriptum est; Non tentabo Dominum Deum suum.* Tentare is dicitur, cui cum humana suppetunt auxilia, divina expectat sine necessitate miracula. An non tentat qui in manifestum sese precipitat periculum, praetendens fiduciam in Deum? Vult ergo Dominus dicere: Nolo Deum tentare, & ad miraculum confugere, cum mihi remedia ad sint humana; possum enim per gradus ex hoc testio descendere, nec opus est volare. Mira quidem egerunt Sancti, sed vel necessitate, vel Dei inspirationi adacti. Per mare transeunt Hebraei; sed Pharaon premit, & ducit Deus. Aquam Petrus solido premit veligio, sed vocatus a Christo Sic Franciscus de Paula, sic B. Raymundus Pennafortius fecerunt, sed eodem Domino inspirante. Sic S. Christina mirabilis volabat super arbores, super alas molidinorum, in ipsas involabat fornaces ardentes. Sed ad id sancto impellebatur spiritu, quia destinabat eam Dominus ad poenitentiam peragendam pro animabus purgatorii, & ideo Deum non tentabat. Simon magus voluit volare daemone suadente & iuvante, sed factum est ut Petro orante fieret sine plantis, qui praesumebat in alis. Sic & Antichristum spiritu oris sui deiecit Christus, cum in caelum conscendere se finget tanquam Dei filius. Attende Icarus alas, Phaetonis lapsus, quisquis praesumit. Sed etiam videtur quicunque in spe peccas, & in peccato perseveras, divinae fidens misericordiae, quod in fine tandem poenitebis, an non Deum tentes. An non miraculum quoddam est, ut qui male vixit bene moriatur? An non miraculum, quod postquam tota vita daemones fuisset mancipium, in fine ascriberis in filiorum Dei numerum? An non miraculum, quod post longam & inveteratam peccati consuetudinem subito expectas conversionem? Noli ergo te mirare deorum sub hac praesumptione, ne inveniaris Deum tentare. Nam de similibus scriptum est. *Tenta verunt & exacerba verunt Deum excelsum, & testimonia eius non custodierunt.*

Psal. 94. Iterum ad te & similes tui illud dirigitur: *Hodie si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra, sicut in exacerbatione secundum diem tentationis in deserto. Si Angelis suis mandavit Deus ut custodiatis te in omnibus viis tuis; noli praecipitia, sed caute vias tuas respice, cum timore, & te Angelo semper committe viam quo ad poteris securam iurare, resolvens. Quid est autem in omnibus viis tuis, nisi in adolescentia, juventute, virilitate, senectute: ibi*

Angeli in via custodiant.

lapides & laquei; sed non offendes, si in timore ambules, ductoribus tuis fidens. Quid est iterum in omnibus viis tuis, nisi in vita, in morte, post mortem? Eripiente te de periculis in morte, si illa in vita non adamaveris. Denique quid est in omnibus viis tuis, nisi in omni statu & conditione, quam Deo vocante fornicatus fueris? Si vocationem tuam sequaris, multa quidem adversa reperies, sed Angelo custode transire poteris, si in pericula praecipis sponte non fueris Sic Angelus eruit Isaac de omnibus malis. Sic eduxit Loth de Sodoma. Sic deduxit Jacob in omnibus viis suis dum peregrinaretur. Sic pueros in fornace custodivit. Sic Raphael Tobiam a pisce & daemone eripuit, in omnibusque viis protexit. Sic Petrus de carcere disruptis vinculis eduxit.

EADEM DOMINICA.

Hac omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me, &c. Matth. 4.

Hoc est tertium certamen, in quo divitiarum Lact. 7. & bonorum cupiditate vincere & vincere Christum conatur; quia opibus & gloria saeculi maximam hominum partem irretit, & in perditionem pertrahit, longa noverat experientia. Quis vero mos ille fuerit, incertum est. Quidam illum motem volunt, esse ex quo Deus Moyti terram promissionis ostendit qui est in deserto a latere montis Nebo eminentissimus. Alii alium motem designant, dicitur Deut. 34. *sem ad abas leucis a monte ubi Christus sejunxit.* Borchardus. Quidam etiam omnia regna mundi ostendit, duobus modis explicat: interpretes. Vel scilicet confusus ex monte ei cuiusque regni plagam ostendit, quasi extenta manu diceret. Hic vides regnum Aegypti, illic Persiae, isthuc Italiae, ibi Hispaniae, &c. Vel, ut probabilis est, imitat Pictoris omnium regnorum imagines in aere novo quodammodo representavit; nec solum regnorum, sed etiam auri, argenti, mundanaeque gloriae species effinxit, quod brevissimo tempore facere potuit. Hinc porro moralia aliquot deduci possunt doctrinaria.

Primo quidem, non sine causa dicitur Scriptura Regna & gloria ostensa fuisse hac regna & gloriam eorum in gloria momento, quod advertens, et sic dicit: *boni in mundi momento ostendit illi omnia regna mundi.* Non enim somnium tam conspicua celestia, in diebus, quam caduca fragilitas potest. In momento omnia illa praesentant, c. 4. *Imbr. in* *et sapienter facit: obit, hancquam venerit. Quid enim jaculipotes esse diuturnum, cum spira diuturna non sine jaculis? Sic etiam dicit Sapienter Seneca: Quid mirari mundi divitias? Primum est. Ostenduntur ille, non possuntur; & dum placent, transiunt. Vides sine quam intra paucos dies as ille orac pompasus transierit? Dicamus & nos amplius. Quid sunt omnia regna mundi? Quid gloria eorum? Bene inspicere, Non nisi picta, fictaque formiantis imago sunt: Praesent enim figura hujus mundi. At quomodo praesent? Nonne velut rerum praesentant species in somno depicta?*

Dan. 2. depicta? Ideo & Plato Principatus & Regna dicebat vigilantium esse somnia. Ideo etiam apud Danielelem Regi representantur tot regna in statu illa nocturna. Sed ubi fugit somnus, fugerunt & regna, peritque à Regicillorum memoria. Sic & voluptates & deliciae orbis, somniantium epulae sunt & convivia: *Somnias eturians & comedit, cum autem expers factus fuerit, vacua est anima eius.* Sic & divitiae, & pompae opulencia, somnium est surgentium, & imago aerea in momento ad nihilum redigenda. Vade ad sepulchra Alexandri, Pompeii, Abalonis, & aliorum potentissimorum Regum, vide an cum eis descenderit gloria eorum: *Dormivi unum seminum suum, & nihil invenimus in manibus suis.* Non ergo tibi mirum sit, quod daemones ostendit omnia regna orbis terrae in momento temporis; sic enim Deus permittit, sic voluit. Et si verum est, quod in monte Nebo ea ostendit, Nebo erat cacumen, Mons autem vocabatur Abarim, id est Mons transitorium, siue Mons transeuntium: sic enim loquitur scriptura, *Asonde, d. Moyses, in montem Abarim, id est transeuntium.* Hoc vero apte huic nostro congruit proposito, quia omnia regna, omnique gloria cito transiens ostentatur a daemone è Monte transitorium & transeuntium; & hoc voluit Dominus, ut nos trãsturos, & omnia nobiscum transeuntia meminerimus, & ut ex illo eodem mote cum Moysè iam morti appropinquante, & cum Christo haec omnia contemnite speculemur, nec illis inheretamus affectu & cupiditate, quod operat diabolus.

Isaia 29. *Imperium sitens gustat VVasfeimius: ecce Alex vomit, & subiti fulminu instar abis. Ac velut horribitus celo de vertice torrens, Sic ruit, & subiti fulminu instar abis. Fulmes abis: factor remanet; post flumen arena Cellu visus refiat, sex quoque post vomitum. Imperii faces modò per se nisi; cu amarus; Nomo sitim Stygiu tollere possit aquia*

Psal 75. *Trepid; daemones ostendit, regna, gloriam, opes, Daemones illaque promittit, dicens in sua esse potestate; sed in se committitur, & in se confidentes decipit: quia nec fidentes illa possidet, nec dare poterit. Unde rectè dicit Regi decipit. Nabuchodonosori: Septem tempora mutabuntur Dan. 4. super te, donec scias quid dominetur excelsus in regno hominum, & cuiuscumque voluerit destruat. Permittit tamen Deus quandoque in regna evchi. Et opes possidere quosdam impios, procurante etiam daemone; & id propter iustas causas providentiae suae, in peccatorum vindictam. Hostium nemo fudit donis, quia non carent dolis: quicquid procurat daemones in perniciem verit accipiens. Sic porrigit Eva pomum, ut suscipiat Paradisum, Sic Iuda procurat triginta argenteos, ut inde fabricet ciliqueos. Sic suggerit Abjaloni regnum, ut spoliat vita e quereu suspensum. O miseris, & miserandos qui illi credunt, & obtemperant! Facinus eius voluntatem aliqui propter lucrum, aliqui propter voluptatem, alii propter honorem concupiscunt: quod illa consequantur, sunt eis vincula, quibus in perditionem pertrahuntur. Sed solet multa daemones illis promittere, & vix quippiam praestare. Dat folia pro auro: dat lippentem Liam per Rachel: dat spinas pro floribus: dat fel sub melle. Praestare aureum poculum, sed intus later venenum. Quidquid agit, quidquid offert, pessimo agit offeritque fine. Quidquid promittit, ideo promittit ut adoretur. Dum avarus pecuniam, gulosus ventrem, luxuriosus libidinem perditè adamat, nonne in his omnibus daemones adorare censetur, vitus illis praesidentem? Rectè advertit S. Irenaeus cum hic dicit diabolus: *Si cadens adoraveris me, ex eius verbis etiam colligi, quod nemo adoret diabolum, quia ante corrumpat. Audi verba Irenaei: Ipse confitetur quod adorare eum cadere est à gloria Dei. Et quid aut suave aut boni participare potest qui cecidit? Aut quid expectare potest qui talis est, nisi mortem? Et enim qui cecidit, proxima mors est. Haec Irenaeus. Itaque incompatibilia proponit adoratoribus suis, & quod cadant, & quod bonis omnibus fruantur. Verum ergo dicit, quod quia adorant se, cadant; sed falsum quod**

Dan. 3. *Secundo, dicitur quod ostenderit regna orbis terrae & gloriam eorum. Haec enim proponere solet his quos cupit irretire & inescare & ambitione & cupiditate; difficultates vero & spinas, curas & miseria in his latentes non ostendit, sed quo ad in se est, regit. O Sceptrum & diadema, si quis nosset quomodo sub gemis tubentibus pungentes rubos cõregis, nec de humo te tollere dignaretur, aiebat Rex quidam ingemiscens inter anxietates, & punditas cor fodicantes! O voluptas, si quis adverteret quos conscientiae remorsus post illecebras cordi ingenerare solita sis, quasi à facie serpentis & colubri à te è vestigio fugitaret! O ambitio sitibunda, si quis nosset amaritudinem & faeces quas relinquit gustantibus honores iniuste concupitos, ab his penitus quasi à veneno, & toxico abhorreret! Hoc illi persequuntur & deplorant sed serò, qui regiam assequi, vel adeptam amplificare dignitatem dum coeperunt, mox infelici fato occubuerunt Habes Abjalonem & Antiochum sacris in litteris. Habes Pompeium, Iulium Caesarem, & Alexandrum, & similes in antiquis historiis, Habes nostro aeo Fredericum Palatinum, Richentia regem, Adolphum Gussavum, Suecorum Regem, imperii globum ambientem, vel è manibus illius qui iustè illum tenet exturbare conantem; sed cito transierunt, & in illis certine est quam verum sit illud *Omnes potentatus bre-**

Rational. Evang.

vis vita. Ac postrenus quidem hic militari gloria clarus & violentus, instar fulminis devastantis per varias Germaniae Provincias pertransiit: sed quid illi brevis temporis gloria profuit, si deplorare cogitur sortem infelicem aeternitatis? Huic succedere visus est Albertus Walltenius, proditor Imperii sub obsequio imperiali, dolose ambiens Bohemiae sceptrum.

Imperium sitens gustat VVasfeimius: ecce Alex vomit, & subiti fulminu instar abis. Ac velut horribitus celo de vertice torrens, Sic ruit, & subiti fulminu instar abis. Fulmes abis: factor remanet; post flumen arena Cellu visus refiat, sex quoque post vomitum. Imperii faces modò per se nisi; cu amarus; Nomo sitim Stygiu tollere possit aquia

*Trepid; daemones ostendit, regna, gloriam, opes, Daemones illaque promittit, dicens in sua esse potestate; sed in se committitur, & in se confidentes decipit: quia nec fidentes illa possidet, nec dare poterit. Unde rectè dicit Regi decipit. Nabuchodonosori: Septem tempora mutabuntur Dan. 4. super te, donec scias quid dominetur excelsus in regno hominum, & cuiuscumque voluerit destruat. Permittit tamen Deus quandoque in regna evchi. Et opes possidere quosdam impios, procurante etiam daemone; & id propter iustas causas providentiae suae, in peccatorum vindictam. Hostium nemo fudit donis, quia non carent dolis: quicquid procurat daemones in perniciem verit accipiens. Sic porrigit Eva pomum, ut suscipiat Paradisum, Sic Iuda procurat triginta argenteos, ut inde fabricet ciliqueos. Sic suggerit Abjaloni regnum, ut spoliat vita e quereu suspensum. O miseris, & miserandos qui illi credunt, & obtemperant! Facinus eius voluntatem aliqui propter lucrum, aliqui propter voluptatem, alii propter honorem concupiscunt: quod illa consequantur, sunt eis vincula, quibus in perditionem pertrahuntur. Sed solet multa daemones illis promittere, & vix quippiam praestare. Dat folia pro auro: dat lippentem Liam per Rachel: dat spinas pro floribus: dat fel sub melle. Praestare aureum poculum, sed intus later venenum. Quidquid agit, quidquid offert, pessimo agit offeritque fine. Quidquid promittit, ideo promittit ut adoretur. Dum avarus pecuniam, gulosus ventrem, luxuriosus libidinem perditè adamat, nonne in his omnibus daemones adorare censetur, vitus illis praesidentem? Rectè advertit S. Irenaeus cum hic dicit diabolus: *Si cadens adoraveris me, ex eius verbis etiam colligi, quod nemo adoret diabolum, quia ante corrumpat. Audi verba Irenaei: Ipse confitetur quod adorare eum cadere est à gloria Dei. Et quid aut suave aut boni participare potest qui cecidit? Aut quid expectare potest qui talis est, nisi mortem? Et enim qui cecidit, proxima mors est. Haec Irenaeus. Itaque incompatibilia proponit adoratoribus suis, & quod cadant, & quod bonis omnibus fruantur. Verum ergo dicit, quod quia adorant se, cadant; sed falsum quod**

Demonis munera perniciè accipientibus asferunt.

Gloria mundi miseria annexa.

regna & gloria mundi omnium membr. in 4. Luc.

Ezech. 10

Cor. 7.

Ezech. 10

Rational. Evang.

cadentes potantur rerum, vel caelestium, vel mundanarum; iustitiam enim faciunt irreparabilem, & in mortem cadunt. Sic fascinat eorum oculos, tam mentis quae corporis, dum huius saeculi res pingit & lingit ut pretiosas, ut ad eas consequendas adoretur.

Demon caelestium gloriae speciem auferre fingere.

Sed non mirum, quod res huius saeculi ostentans & effingens, eas audeat suis cultoribus promittere, qui etiam quandoque fallax caelestis gloriae specimen effingere ausus fuit, ut ad se quosdam alliceret, vel ut eos in suo obsequio perseverantes redderet. Sic non solum regna & gloriam saeculi ad se spectare mentitur, sed etiam regnum & gloriam Coeli. Audi huius rei nonnulla exempla.

Cuius Radbodus Princeps Frisonum predicante S. Vissenna ad Baptisimum invitaretur, & agnitudo afflictae eade re deliberaret. obtulit se ei diabolo nocturno tempore, dum sopori se dedisset. Erat autem aureo diademate, & fulgentibus gemmis, aureaque veste textili circumamictus. Cum vero antonitus Princeps hanc speciem intueretur, sic demon eum allocutus est. *Di. quaso, quis te ita seduxit, ut à cultu Deorum & Praedecessorum tuorum religione velis discedere? Noli obsecro ita agere, sed in his quae habitum tenuisti permansere, ibique ad domos aureas aeternaliter mansuras, quae tibi in proximo sum daturae. Quapropter cras accersens Vissannum Christianorum Doctorem, inquirere ab eo, ubi mansio illa aeterna claritate, quam possideatur tibi in caelestibus, si Christianus sis. Hanc cum demonstrare nequiverit, mittantur viri, quae partis legati, erogae dux itinere, & demonstrabo illi mansionem extremae pulchritudinis, & fulgore immensis, quam tibi post modicum sum daturus. Princeps mox ubi evigilavit, Vissanno cuncta per ordinem enarravit. Legemifens ille respondit. *Hac illuso diaboli est, qui neminem salvans, omnes vult perdere: quapropter salva te met ipsum, & festina ad Baptisimum credendo in Christum, ut percipies remissionem peccatorum, noli verba mendacis istius fidem accommodare.* Cui ait Princeps, omnia se facturum quae iubebat si illa non demonstraretur mansio à suo Deo promissa. Videns Vissannus ejus animum obstinatum, timensque ne à Gentilibus multa falso effingerentur, misit Diacomum cum quodam Frisone qui à Rege mittebatur. Cum itaque paululum ab Oppido processissent, obviam repererant humanam effigie quemdam itineris comitem, qui dixit eis: *Properate mecum, ostensus sum vobis mansionem extremam pulchritudinis, quae preparata est à Deo suo Principi Radbodo. Hinc secuti, loca diu peragratis incognita, & tandem viam ingrediuntur latissimam, omni genere marmoris politissimam; videntque à longe domum auream, ac post pertingunt ad plateam auro gemmisque stradam, per quam ingrediuntur in domum istam auri splendoris, & incredibilis pulchritudinis, in qua erat thronus mirae magnitudinis. Tunc itineris ductor: *Hac est, inquit,***

domus, & sedes post mortem preparata Radbodo Principi. Diaconus vero his stupet factus, subiecit: Si à Deo facta sunt ista, perpetua maneat, si à diabolo, cito dispereant. Cumque signo crucis se muniret, evanuit ductor, & domus transiit in lutum. Friso tunc & Diaconus se in locis palustribus invenerunt, & non nisi post triduum itineris maximo cum labore reversi sunt ad oppidum; ubi invenerunt Principem sine Baptismo mortuum: Vissanno autem cum illusionem enarrasset, Friso conversus est, & multum illius Genitum eum eo. Ita refertur in vita sancti Vissanni 2. c. Martii.

Surius & alii Baron. an. 719.

Non ablimile est, quod refert Cantipratanus accidisse anno 1231. Harecticus quidam omni arte conabatur in suam haesim pellicere quemdam Religiosum Dominicanum, cum frustra id sapienter tentasset, tandem ait illi. *Cur ita persequeris? Si si. Cantipratanus mihi adhibere voluerit, ostendam tibi Christum, prout loquitur, & matrem eius cum Sancto. Ille illusionem suspicatus, ut ramentum probaret, asserit se crediturum si hoc ostendat. Harecticus gaudens diem statuit. Religiosus autem condidit de secum tulit Eucharistiam pixidi inclusam adversus praestigias valituras. Venerunt ambo in specum montis altissimi, & mox ingressi sunt palatium miri splendoris, ubi Rex solio insidebat, & iuxta eum Regina, & utraque parte scedia, in quibus seniores, quasi Patriarchae vel Apostoli, innumerabilesque Angeli circumassitebant. Harecticus ingressus cadens in faciem adoravit. Religiosus ex parte antonitus stat, nullum tamen adorationis signum exhibet. Cui harecticus: *Quas est istam Dei Matrem, quae tui non venerari? Tunc Religiosus accedens propius extraxit pixidem, & Regina offerens dixit: Si non aperit, Deus est filius tuus, nisi aperisse, & adorare, & te ego agnosco. & venerabor. Mox verototus fulgor, totumque evanuit spectaculum, & illi cecibus circumfusi vix è spelunca ad montis fastigium evaserunt. Quibus spectris agnitis, harecticus ad veram fidem est conversus.**

Hac est ergo promissio fallax diaboli *Gloriam tibi dabo, & temporalem, & aeternam, si cadens adoraveris me.* O quam multos hac promissione seduxit? Sed qui verè Christi sunt, respondet ei cum Christo: *Vade Satana, scriptum est enim, Dominum Deum tuum adorabis, & tibi soli servies. Dives non profundum inferni, vel à meo procul abiectione confectum cum exoranda adoratione & susceptione tua. Nunc ergo adverte differtiam inter increpationem, qua Petrus sibi mortem diffusentem repulit. *Matt. 16. Ut Christus & qua hic satanam propulsi blasphemantem. Retro enim dicit: Vade post me satana, iudalium tu mihi es. Diabolo autem dixit: Vade satana, non dixit post me, vel retro me dicit. Sic legunt, male legunt ac ex editione correcta patet. Unde S. Hieron. sic dicit. *Non ut plerique putant, satanas & Apostolus Petrus eadem sententia condemnantur. Petro enim dicitur: Vade retro me satana, id est, sequere me, qui contrarius voluntati meae. Hic vero audis Vade***

Vade Satana, & non ei dicitur retro, ut subaudiat. Vade in ignem eternum qui preparatus est tibi. & Angelus tuus. Asperius vero Christus nuncloquitur diabolum repellendo, quam in prioribus tentationibus; quia sibi honorem divinum arrogabat. Deo debitam expolens adorationem. Ac per hoc etiam significavit, nos illius exemplo nostras quidem injurias magnanimiter debere sustinere; Dei autem contemptum ac quidem auditu oportere patienter ferre.

Diabolus à minima ad maxima tentando procedit.

1. Hic etiam advertit, quomodo solitus sit diabolus à levioribus tentationibus ad graviores procedere. Nam primò quidem Christum tentat de sustentatione corporalis naturæ per cibum. **Secundò** de ostentatione & inani gloria. **Tertiò** tandem de concupiscentia divitiarum & gloria, quæ sit conjuncta cum contemptu Dei & adoratione execrabilis. Vide quid simile in tentatione Adami. In primis sollicitat mentem ejus de elu ligni vetiti: **Cur præcepit vobis Deus?** Deinde de gloria inani: **Apertur oculis vestris.** Denique tentationem ad extremam usque superbiam perducit: **Erius sicut Deus.** Sic & in **Cam** primò perducit fratris duplicentiam cum amaritudine conjunctam; exinde odiù & rancorem perfectum, quo concidit vultus ejus; denique perducit crudele fratricidium, postmodum perducit usque ad desperationem. Sic & in luxuria peccatis, primò suadet familiaritates & ritus; deinde blanditias & oscula, persuadens esse amicitia solum symbola, nilque illis mali inesse; ulterius tentat de tactibus uberum, immò & de impudicis, postmodum ad consummationem peccati perducit; denique ad inextricabilem servitutem redigit hominem luxuriosum, qui initia malignæ suggestionis non recidit, & malitiam demonis in semine non elidit.

Gen. 3. **Cur præcepit vobis Deus?** Deinde de gloria inani: **Apertur oculis vestris.** Denique tentationem ad extremam usque superbiam perducit: **Erius sicut Deus.**

Gen. 4. **Dixit sic & in Cam** primò perducit fratris duplicentiam cum amaritudine conjunctam; exinde odiù & rancorem perfectum, quo concidit vultus ejus; denique perducit crudele fratricidium, postmodum perducit usque ad desperationem. Sic & in luxuria peccatis, primò suadet familiaritates & ritus; deinde blanditias & oscula, persuadens esse amicitia solum symbola, nilque illis mali inesse; ulterius tentat de tactibus uberum, immò & de impudicis, postmodum ad consummationem peccati perducit; denique ad inextricabilem servitutem redigit hominem luxuriosum, qui initia malignæ suggestionis non recidit, & malitiam demonis in semine non elidit.

Rudic. 16. Hujus rei figuram habes in **Sampson**, qui dum blanditias negligit **Dalila**, mox in ejus sinu inteliciter obdormit. Ac primò quidem fimbriis nervicis colligatur, postmodum etiam novis fimbriis gravioribus, tandem dum in **Dalila** consuetudine perlitit, crines ei absceduntur, & colligatus hostibus traditur, illuditur, oculis privatur, ad molam circumducendam infelix pertrahitur. O nimis plangende vir, flos sortium, quam miserabiliter mulierculæ pulchritudine attractus in extremam venisti sortem, cunctorum quos legimus hac in sorte infelicissimus! Sic tu quisquis luxuriæ illecebras negligis, à minimis ad maxima procedis, ab aspectu ad oscula, ab oculis ad impuros contactus, à tactibus, ad peccati consummati turpitudinem & servitutem. Tandem crines vetercundia tibi absceduntur, ocul. cælum respicientes eruantur, fortissima vincula injiciuntur, sicque ad æterni doloris molam circumducendam perducetis.

Sampson figura peccatorum.

Luc. 4. Consummatis his tribus tentationibus, voce Christi expulsus demon, reliquit eum ad tempus, in morte scilicet reditu us, ut quem prius volupta-

tegloræ inanis gloriæ, opum & honorum, tuillare conitius fuerat, tristitia, cruciata, desperatione tunc absorberet & vinceret. Ad id enim in ipso crucis stipite exhalaturo animam adhuisse, tradunt nonnulli ex sanctis Patribus. Sed etiam tunc dice potuit Christus: **Veni Princeps hujus mundi, & in me non habet quicquam.** Venit inflar furis, sed nihil reperit quod furari posset: nihil culpæ reperire potuit, perquam jus aliquod in Christo nancisci posset, immò per ipsum tunc prædam quam injulè possidebat, amisit. Unde de eo propheticè dictum erat, **Ad prædam ascendisti fili mi;** quod **Jacob** dixit de filio suo **Juda**, ex quo Christus natus est. Ad hunc **Jacob** oculum propheticum dirigebat, & in crucem ascendentem respiciebat, ex qua infernum prædaturus erat.

Porro abscedente diabolo cum confusione, accessere Angeli, magno utique numero, ut victoris dignitas comprobaretur. Accesserunt autem ad congratulandum de victoria, & simul etiam ad ministrandum. Nam cibos ministrasse ei, communis est sententia: & **S. Bonaventura** pie meditaturo domo Virginis Mariæ, Christi iussu; ab Angelis cibum hunc allatum, sicut olim prandium **Abacuc** Prophætæ ad **Dantelem** deportatum fuit. Cum enim non videatur Christus miraculo speciali sibi cibum parasse, ab Angelis ergo aliquo ex loco allatus fuit. At ex quo loco congruentius, quam ex domo Mariæ: Per hunc quoque Angelorum accessum indicatur, quomodo post tentationem evictam consolatio subsequi solita sit à Deo & Angelis ejus. Clarum id fuit non solum in Christo, sed & in plurimis Sanctorum, in **S. Thoma Aquinate**, in **S. Catharina Senensi**, in **S. Antonio** in **Ely** in deserto cælesti panem refecto, in pueris in fornace rotis cælestis refrigerio ab Angelis subministrato.

Concludamus, & ad Christum Victorem vota convertamus. Tu Domine, qui pro nobis voluisti in deserto jejunare, contra satanam configere, tentationes admittere, panem è manibus Angelorum accipere: da nobis cælestis gratiæ tuæ auxilium, ut tecum valeamus jejunare, tecum pugnare, tecum tentationes evincere, tecum gulam, ostentationem, opes, honores, & mundana quæque contemnere, sicque omnibus contemptis te solum Deum cum Patre & Spiritu S. adorare tibi solito corde servire. Facit tandem Angelico pane refecti, Angelica ope adjuti, Angelicis manibus sublato, calcato Aspide & Basilisco, Leone & dracone, ad victoriæ locum & laureatorum campum pertingamus, ubi glorificati tota videamus æternitate salutare tnum. Si enim iusto promissisti. **Eripiam eum & glorificabo eum, longitudine dierum replebo eum, & ostendam illi salutare meum.**

Gen. 14.

Gen. 49.

Angelis Christo cibum adferunt.

Bonav. cap. 17.

Conclusio.

Psal. 90.

* * *

X x z

DOMI-